

Koloniale souvenirs

Citaten en foto's van oud-kolonialen brengen Belgisch-Congo in herinnering

Lieve WOUTERS

Op 30 juni viert Congo vijftig jaar onafhankelijkheid. Aan die verjaardag wordt ook in België niet voorbijgegaan. Peter Verlinden, VRT-journalist en Congokenner, is geboeid door de verhalen van oud-kolonialen. In een nieuw boek getiteld *Belgisch-Kongo, 50 jaar koloniale herinneringen*, bundelt hij een reeks citaten en foto's die Belgisch-Congo, het Congo van vóór 1960, tot leven wekken.

Aan de citaten werd geen letter veranderd of gecorrigeerd. Op een inleiding na, werden ze evenmin door wat bijkomende uitleg gekaderd. Het voordeel is dat je een uniek tijdsdocument krijgt, dat de persoonlijke ervaringen van Belgen in het zo vreemde en toch toegeëigende land helemaal tot hun recht laat komen. Het nadeel is dat het boek weinig leert over de achtergrond waartegen die Belgische ervaringen moeten worden geplaatst.

Een groot deel van de overigens prachtige zwart-wit foto's zijn van de hand van Carlo Lamote, die in 1950 naar Congo vertrok om er als fotograaf te werken voor de informatiedienst van de kolonie. Hij zou er bijna veertig jaar blijven, samen met zijn gezin. In het voorwoord vat hij het gevoel van veel oud-kolonialen samen: „Of ik nu het gevoel heb dat ik mijn hele leven voor niets gewerkt heb? Een beetje wel, ja.” En: „Nee, we hebben nooit overwogen om nog eens te gaan kijken. Al wie ik gekend heb, is dood. En alles is zodanig veranderd...”

Peter Verlinden, *Belgisch-Kongo, 50 jaar koloniale herinneringen*, Davidsfonds, Leuven, 2010, 183 blz., 29,95 euro, ISBN 978 90 5826 674 3.

In één klap alles weg

Belgische congregatie dochters van Maria-Paridaens betaalt hoge menselijke en materiële tol na aardbeving in Haïti

In Port-au-Prince ging ook de kathedraal tegen de vlakte. © Belga

- Dochters van Maria luiden alarmbel
- Ze blijven echter niet bij de pakken neerzitten

Ilse VAN HALST

„Vijftien zusters lieten het leven, twaalf zijn zwaargewond. De materiële schade is onbeschrijflijk. Nog maar vier lichamen werden teruggevonden. De andere liggen nog onder het puin.” Zuster Gilberte van de dochters van Maria-Paridaens maakt de trieste balans op van de zware aardbeving die Haïti trof op 12 januari.

De dochters van Maria-Paridaens zijn een kleine congregatie met kloostergemeenschappen in Leu-

ven, Blanden, Wilsle en Beaumont. Ze zijn ook actief in de Dominicaanse Republiek, New York, Kameroen, Canada en Haïti. Zuster Gilberte: „Bijna een eeuw geleden, in 1913, vertrokken de eerste twee zusters per boot naar Haïti om er een school op te richten. Vandaag kunnen we bogen op een heel onderwijsnetwerk, van lagere scholen tot normaalscholen. In één klap is alles verwoest.”

„Hoewel er in Haïti geen Belgische zusters meer wonen, leven we intens mee met onze medezusters”, getuigt zuster Christine. „We hebben geregeld contact. Vorig jaar verbleef ik nog vijf maanden in Haïti om er onze zestien huizen en scholen te bezoeken.”

De congregatie werd ontzettend zwaar getroffen. „Het hoofdkloos-

ter in Port-au-Prince is weggevaagd, evenals een tiental huizen en scholen. Een naaiatelier in Elie-Dubois werd tot puin herleid.” Ter plaatse probeerden zusters te redden wat er te redden viel. „Veel is dat niet”, zucht zuster Christine. „En wat niet door het natuurgeweld was verwoest, werd nadien geroofd door plundersers.”

Zuster Gilberte ziet toch een lichtpunt. „Als bij wonder waren er op het moment van de schok geen leerlingen in onze scholen. Helaas hebben de zusters tot op heden geen nieuws van hen. We maken ons grote zorgen. Een van de nijpendste problemen zijn de rondlopende kinderen, op zoek naar familie. Ze zijn zo getraumatiseerd, dat ze hun eigen naam niet meer weten.” Tot overmaat van

ramp staat het regenseizoen voor de deur. „We houden ons hart vast. Door de stortregens wordt de toestand dramatisch. Een veertigtal zusters leeft en slaapt in tenten, sommige onder de blote hemel.

Er staan Haïti nog angstige en moeilijke maanden te wachten

We overleggen nu druk hoe we zo snel mogelijk planken en palen ginds krijgen, om steviger onderkomens mee te bouwen.” En dan maar hopen dat Haïti dit jaar gespaard blijft van orkanen. „Er staan Haïti nog angstige en moeilijke maanden te wachten”, zucht zuster Christine. „Bovendien zijn er nog steeds naschokken. De mensen zijn bang. Doodsbang.”

De gewonde zusters werden overgebracht naar de Dominicaanse Republiek, waar ze worden verzorgd door medezusters. „Ondanks alle ellende is het mooi die onderlinge solidariteit te mogen ervaren”, vertelt zuster Gilberte dankbaar.

Intussen laten de zusters zich niet ontmoedigen. Zuster Christine: „Momenteel proberen onze zusters via de telefoon les te geven aan wie ze kunnen bereiken. We moeten alles in staat stellen, opdat de laatste jaren in de normaal-school, ondanks de ellende, hun diploma kunnen behalen. De komende tijd zal Haïti leraars hard nodig hebben.”

Giften zijn welkom op IBAN BE 24 7450 0978 4238, BIC KREDBEBB van Dochters van Maria-Paridaens vzw, Regina Apostolorum, Diestsestraat 163, 3000 Leuven, met vermelding „Haïti-Paridaens”.

Ook Gaza hoopt op vrede en geluk

Brochure toont tekenen van hoop in een door geweld ontwrichte en getraumatiseerde samenleving

Bert CLAERHOUT

Met anderhalf miljoen Palestijnse inwoners is de Gazastrook – de zuidwestelijke grens tussen Israël en Egypte – een van de dichtstbevolkte gebieden ter wereld. Door de voortdurende confrontatie tussen Palestijnse groepen en het Israëliëse leger is het ook een van de grootste broeihaarden van geweld. Wie de naam Gaza hoort, denkt dan ook meteen aan oorlog en dood. Toch leven ook daar mensen die dromen van een ‘gewoon’ leven. De internationale CIDSE-werkgroep Palestina-Israël, waartoe ook Broederlijk Delen behoort, publiceerde daarover de brochure *Gaza. Waardigheid onder vuur*.

Door de economische instorting en de algehele verstoring van het dagelijkse leven is opgroei in Gaza geen sinecure. Het geweld veroorzaakt bij de

jongeren tal van psychologische problemen. Doordat ze geen toelating krijgen om in het buitenland te werken of te studeren, zitten ze feitelijk vast in een ge-

vangenis, zonder hoop op beterschap.

„Alles in mijn leven voelde altijd al klein aan”, vertelt Murad in *Gaza. Waardigheid onder vuur*. „De

Gaza? Niet altijd kommer en kwel, zoals deze bakkerij die croissants bakt voor kleuterscholen. © Belga

mensen met wie ik praatte, hadden een enge visie op het leven. Mijn kamer is klein. Mijn matras ook. Ik deel ze met mijn broer Mohammed onder één deken. Hij is dikker dan ik, dus als hij duwt, val ik eraf. Het voelde alsof ik niets had in deze wereld.”

Theater als uitweg

Om alle Palestijnse kinderen tijdens het schooljaar op een ‘theaterdag’ te vergasten, stichtte Murad met vrienden de Theatre Day Productions. Daarnaast houden ze workshops en theaterproducties voor kinderen en jongvolwassenen. Aldus bieden ze geïnteresseerden, tussen alle perikelen door, een creatieve ruimte.

In *De algemene staking*, een eigen productie, speelde Murad de rol van een kind dat voortdurend klappen kreeg. „Soms neigde mijn personage naar sterke

mensen, soms naar zwakke”, vertelt hij. „Uiteindelijk probeerde het zijn evenwicht te vinden en te overleven. Het thema van het stuk was nationale stress. Het liet zien hoe kleine mensen door de machtigen worden verdrukt en hoe ze tijdens de onlusten van 2007, toen Fatah en Hamas een machtsstrijd uitvochten, het leven lieten.”

Een ander getuigenis is van Constantine Dabbagh, een prominent lid van de Grieks-orthodoxe gemeenschap in Gaza. Hij heeft het over het samenleven van christenen en moslims. Hoe vreemd het in onze oren ook moge klinken, zijn besluit staat vast: „Ik wil hier niet weg. Ik wil dat ook mijn kinderen en kleinkinderen hier opgroeien.”

De Gaza-brochure is gratis te verkrijgen bij Broederlijk Delen. Bellen naar 02 213 02 79.